

international association for
religious freedom
belief with integrity

IARF Nederland

Nieuwsbrief 43

maart 2012

Servet Symposium
vrijdag 30 maart in De Woudkapel

IARF is een ontmoetingsplaats voor hen die streven naar de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en naar het bevorderen van mensenrechten op dit gebied

IARF Nederland organiseert twee maal per jaar een bijeenkomst, de voorjaars- en de najaarsbijeenkomst.

Op **vrijdag 30 maart van 10.30 tot 16 uur IARF Servet Symposium** in De Woudkapel, Bilthoven met Prof Gerard Wiegers (Amsterdam), Prof Karel Steenbrink (Utrecht), Dr Kovács Sándor (Kolozsvár) en Mr Jaume de Marcos Andreu. (Barcelona) Zaal open: 10 uur. Toegang € 10

Op **vrijdag 25 mei om 11 uur** Viering **Dies Natalis 112 van IARF en tevens Jaarvergadering IARF Nederland** in De Woudkapel, Bilthoven (met diner)

Van **donderdag 19 tot zondag 21 juli 2012 IARF EME (Europa en het Midden-Oosten) conferentie** in Mennorode, Elspeet. Meer info volgt.

Donderdag 4 oktober 2012 Dialoogdag van IARF Nederland met partners in Naar een Landelijk Stemgeluid. Thema: Duurzaamheid.

Bestuur IARF Nederland

- At Ipenburg, Maastricht, *voorzitter*,
tel: 043-3630808, e-mail: theoikos@yahoo.com
- Kees de Haas, Usquert, *vice-voorzitter*
- Annelies Trenning, *secretaris*, Paduaweg 65, 3734 GJ Den Dolder
tel: 030 2281777, e-mail: iarf-nlg.tre@xs4all.nl
- Lucie Meijer, Amsterdam, *penningmeester* -
tel: : 020-6693912, e-mail: luciemeijer@xs4all.nl
- Joop Wiggers de Vries. *lid*
- Onno Oeseburg. *lid*

Inhoud

Godsdienstvrijheid – een oproep tot actie	4
IARF-EME Regional Conference, Elspeet	6
IARF Servet Symposium vrijdag 30 maart 2012	8
De actualiteit van Servet	10
Reis naar Jeruzalem	12
Open colleges VU en Doopsgezind Seminarium	18
Is God in de hersenen?	20
Martha Nussbaum – Een nieuwe benadering in de filosofie	21
De Mezquita en de Aya Sophia – een onmogelijke droom	24
Contact met het Apostolisch Genootschap	27
Secularisme of religie?	29
Interessante links op het web	30
IARF Nederland	32

IARF

VIGILANCE OVER THE HUMAN RIGHT TO FREEDOM OF BELIEF

Godsdienstvrijheid – een oproep tot actie

Je hebt het recht op vrijheid van godsdienst, geloof en levensbeschouwing.

Sta op voor dit recht en gebruik je verstand!

Volgens de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens heb je het recht om op je eigen manier je leven in te richten. Dit recht geeft je de mogelijkheid om, alleen of samen met anderen, naar mooie muziek te luisteren, mee te zingen in een koor, te bidden, te danken, te knielen, vergeving te vragen en te vergeven, te luisteren naar een preek van dominee, pastor, imam, of priester... of dat allemaal niet te doen.

En als je binnen een bepaalde religieuze of culturele traditie geboren bent, betekent dat niet dat je geen vragen zou mogen stellen over de zin van bepaalde uitingen daarvan. Of dat je het daarmee je hele leven eens zou moeten zijn. De tijd verandert, door allerlei uitvindingen bijvoorbeeld. Ook is niet alles overal ter wereld mogelijk. Je levensopvattingen moeten mee kunnen veranderen.

Je hebt wettelijk het recht om de geboden en voorschriften van je religie te onderhouden. Dit is dusdanig verankerd dat deze rechten niet met een eenvoudige meerderheid door het parlement afgeschaft kunnen worden.

Voor bijna alle mensen is het geweten heel belangrijk. Je hebt vrijheid van geweten. Als je geweten je zegt dat je als arts moeite hebt met het uitvoeren van een abortus of een euthanasie dan dient men daar rekening mee te houden. Het is niet redelijk om mensen vanwege hun gewetensbezwaren uit te sluiten van de uitoefening van het beroep van arts.

Waarom mag je als je opgeroepen wordt voor je dienstplicht weigeren in dienst te gaan? Juist: als je geweten je niet toestond alle gevolgen van de dienst in het leger te aanvaarden, zoals het doden van mensen, dan kreeg je de mogelijkheid tot vervangende dienst. Waarom moet er dan nu ineens een wettelijk verbod op de zogenaamde weigerambtenaren

komen? En wat doe je als je religie de geloofsvrijheid van anderen niet respecteert of zelfs beperkt?

Onze vrijheden op basis van het recht op godsdienstvrijheid zijn helaas niet meer vanzelfsprekend. Deze rechten moeten voortdurend verdedigd worden in Nederland en zeker daarbuiten. De IARF ziet dit als haar taak.

International Association for Religious Freedom (IARF) Nederland,

<http://iarf.net/nlg>

Annelies Trenning, secretaris,

E : iarf-nlg.tre@xs4all.nl

At Ipenburg, voorzitter,

E theoikos@yahoo.com

Liberal Religion

on 'Hold', 'Play' or 'Fast Forward'?

IARF-EME Regional Conference 2012 van 19 tot 22 juli 2012 in Mennorode, Elspeet, The Netherlands

Vanouds hebben vrijzinnigen zichzelf beschouwd als de avant-garde op het gebied van cultuur en spiritualiteit, progressief in hun politieke standpunten en voorlopers in filosofie en wetenschap. Zijn we nog wel gesteld op deze voortrekkersrol? En zo ja, waar vinden we onze leiders? Aanmeldingen en inlichtingen bij : iarfeme2012@gmail.com

Voorlopig programma

Donderdag 19 juli

Opening (16.00 ur)

-1ste key-note: Prof. Meerten Ter Borg over de positie in de voorhoede

Vrijdag 20 juli

- Ochtend: Devotion

2de key-note: Prof. Anne Ruth Mackor over de ethiek van leiderschap

Plenair: Robert Papini (IARF int. Secretariat): "IARF (k)now" wat te weten over de IARF van nu.

- Middag: Excursie en pannenkoeken-maaltijd

- Avond: Plenair: Multimedia presentatie

Zaterdag 21 juli

- Ochtend: Devotion

- Plenair: Religie en Politiek in Nederland (J. Röselaers, t.b.c.)

- Diverse bijeenkomsten o.a.

a) huishoudelijke vergadering IARF-EME

b) "EME Fast Forward – Nieuwe staten, nieuwe leden
(Lucie Meijer)

c) Creatief in de voorhoede (Mariken Hanke van Peurseem)

- Middag: Workshops:

a) IARF Human Rights Work at the UN (Morse Flores)

b) Het project "Jerusalem – Hebron Religious Leaders Forum", (Yehuda Stolov, t.b.c.)

c) IARF en de Europese Unie (Renate Bauer en Annelies Trenning)

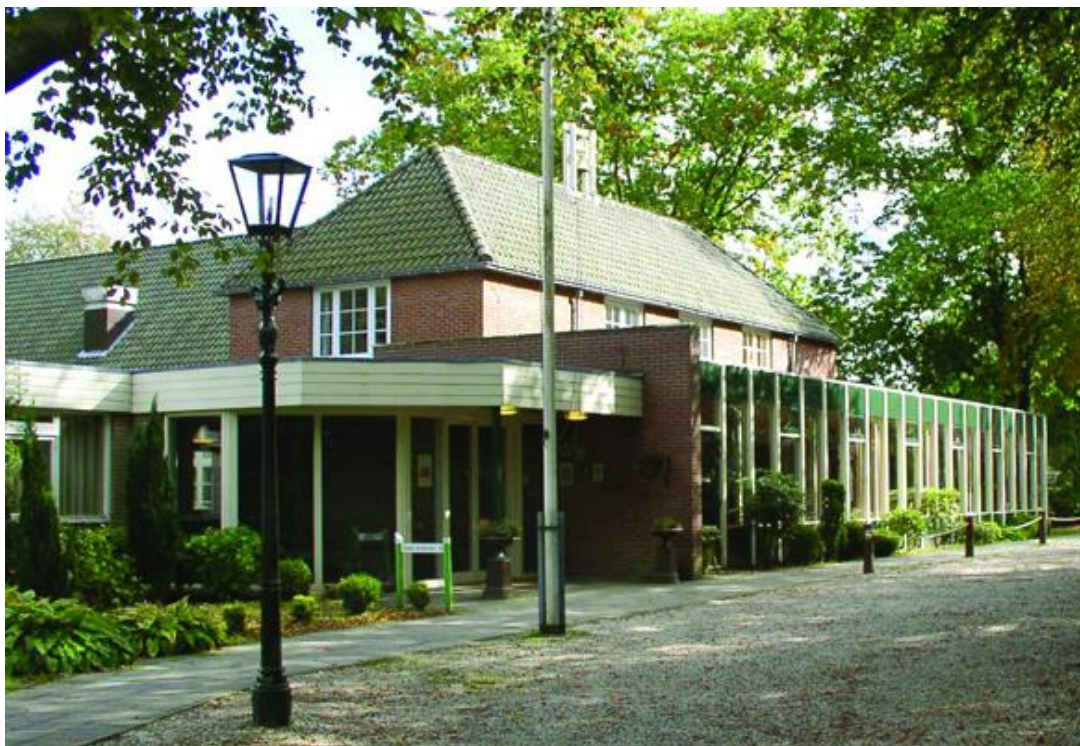
Plenair: Speelse samenvatting van de workshops
Culturele zomer-avond

Zondag 22 juli

Zondagmorgenviering

Afsluiting van de IARF-EME Conferentie 2012 (ongeveer 12 uur)

IARF Servet Symposium 30 maart 2012

**Vrijdag 30 maart 2012 10.30-16 hrs in "De Woudkapel",
Beethovenlaan 21, Bilthoven. Zaal open 10 uur. Entree: € 10.
Opgave per e-mail: theoikos@yahoo.com (of aan de zaal).**

De lezingen

Prof. Gerard Wiegers (Amsterdam): The socio-historical and religious backgrounds of Servetus position towards Quran and Islam, in particular the inter-religious relations in Spain and the Mediterranean area and their effects on the rest of Europe

Prof. Karel Steenbrink (Utrecht): 1. Ik heb de twee passages van Servetus over Islam (uit De Trinitatis erroribus en de andere, uitvoeriger, uit Christianismi Restitutio) bijna helemaal vertaald . Het Nederlands staat netjes naast het Latijn, zodat liefhebbers ze kunnen vergelijken. Dat staat netjes op 2 A4tjes, NL en Latijn naast elkaar. Als je maar een beetje Latijn kent is de heldere schrijfwijze van Servet al aardig genoeg. Ik wou die meenemen voor iedereen en eerst kort bespreken naar vraagstelling.

2. Ik bespreek daarna ook kort een islamitische reactie, nl. in het boek Jesus Prophet of Islam van Muhammad Ata ur-Rahim, blz. 112-124.

3. Dan wil ik ingaan op Servets vraag over het waarom van de invoering van de Triniteitsleer: die was er dus aanvankelijk helemaal niet, maar is 'later' ingevoerd. Ik spring dan naar de theoloog Piet Schoonenberg, die de Kappadociërs de schuld geeft: Basilius, Gregorius van Nazianze en Gregorius van Nyssa hebben rond 350 j hebben overbodige vragen gesteld, namelijk over de interne verhoudingen van Vader-Zoon-Geest als aparte entiteiten, nog vóór de schepping van de wereld. Dat is overbodige speculatie en als we er al iets over zouden weten, helpt ons dat nergens bij. De Amerikaanse Jezüiet Roger Haight heeft de gedachten van Schoonenberg uitgewerkt in een boek over Jesus, Symbol of God. (2002) Hij redeneert ongeveer als volgt: de Triniteitsleer geeft een antwoord op een vraag vanuit het vierde-eeuwse wereldbeeld. Wij hebben dat wereldbeeld niet meer, dus die vraag ook niet meer en dan is het antwoord ook irrelevant geworden. Dat boek is in 2004 door Kardinaal Joseph Ratzinger verboden met een

curieuze argumentatie: ook al is de gebruikte terminologie van die tijd irrelevant geworden omdat daar elementen uit een nu verlaten wereldbeeld in zitten, dan blijven de woorden toch hun eigen leven leiden.

4. Tegen Ratzinger, nu B16 geworden, pleit ik voor een Trinity Light, die niet verder moet gaan dan de Bijbelwoorden en dan zelfs nog verdund naar wat wij nu in ons door moderne natuurwetenschappen in ons wereldbeeld normaal achten. Die terminologie helemaal afschaffen en dus niet meer spreken over Zoon van God voor Jezus vind ik te drastisch: wat doe je met die prachtige muziek van de Bach-koralen of de Anglikaanse psalmen? Toch maar gewoon blijven zingen.

Dr Kovacs Sandor (Kolozsvár, Roemenië): Some remarks concerning the reception of Servetus's thought in Transylvania. I hope to prepare a PP presentation and show the most important books bearing Servetus' "fingerprint".

Mr Jaume de Marcos Andreu: (Barcelona, Spanje): Erasmus' influence in Servetus' works. The Dutch humanist, Erasmus of Rotterdam, looms over all the reformation movements that appeared in the first half of the 16th century in Europe as a reference that is both polemic and impossible to ignore. He certainly reflected better than anybody else which was the spirit of the times, and was influential in both the Catholic and the Protestant fields, but he was particularly admired by scholars of the radical reformations that appeared after the third decade of the 16th century. Among them, Michael Servetus of Spain, a physician, humanist, and heretic, is particularly remarkable. Our study of Erasmus's influence on Servetus will focus on several topics that were key, not just in Servetus' thought, but also in the antitrinitarian movements that appeared in Poland and Transylvania only a few years after his death at the stake in Geneva.

De actualiteit van Servet

Michel Servet (of Servetus) is voor de IARF belangrijk omdat hij een van de eersten was die in woord en daad pleitte voor vrijheid van meningsuiting en vrijheid van religie, eeuwen voor Locke,

Voltaire, John Stuart Mill en Montesquieu, die de basis legden voor de burgerlijke rechten en vrijheden, zoals vastgelegd in de 18de eeuw in de Amerikaanse en de Franse Grondwet.

Servet was zich bewust van de risico's van publicatie van ideeën over religie, over de Heilige Drieëenheid en over de Islam. Ondertussen opende hij het debat via een briefwisseling met verschillende vooraanstaande theologen van zijn tijd, waaronder Calvijn in Genève. Servet is ook een van de weinige christelijke theologen, die een studie maakte van de Koran en die uitspraken daaruit over Jezus citeerde in een poging om te komen tot een beeld van het oorspronkelijke christendom. Voor de meeste theologen van zijn tijd was de Koran “een kwaadaardig boek, vol godslasteringen.” Wat dit betreft is Servet ook nog actueel in onze 21ste eeuw. Welke theologen gaan deze uitdaging aan om samen met hun islamitische en joodse vakbroeders en- zusters te gaan theologiseren?

Direct na Servets terechtstelling in 1553 spraken verschillende vooraanstaande theologen zich uit tegen een executie vanwege van iemands ideeën. Deze ideeën moet je met woorden bestrijden, maar niet met geweld. Castellio protesteerde al tijdens het proces van Servet tegen de gang van zaken. Hij verloor daardoor zijn positie als rector van de predikantenopleiding, verviel tot armoede en vluchtte naar Bazel, waar een meer liberaal klimaat was dan in het Genève van Calvijn..Van hem is de uitspraak dat je wanneer je ketterij bestrijd met het doden van een mens, dan heb je niet de ketterij bestreden, maar dan heb je een mens gedood. In Bazel bracht hij, onder het pseudoniem Minus Celsus van Siena, een vlammend betoog uit tegen de executie van Servet door Calvijn. Calvijn had nu bloed aan zijn handen. Ook Marto Cellaraius, theoloog in Genève, wees de doodstraf voor Servet af.

Ook in de Nederlanden werd het debat gevoerd. De bekende graveur en houtsnijder Christoffel van Sichem, die verschillende boeken van Servet had geïllustreerd publiceerde in 1607 een vlugschrift tegen Calvijn's verantwoording en verdediging van kettervervolgung, getiteld Michael Servetus een Spangiard als een Ketter tot Geneven Uerbrant. In de bibliotheek van de Remonstrantse Gemeente te Rotterdam, die de bibliotheek van Wttenbogaert in zijn bezit gekregen had, was een

manuscript van Castellio, getiteld De Arte Dubitandi uit 1563. Dit is in 1953 vertaald en uitgegeven ter gelegenheid van de Castellio herdenking in Geneve in datzelfde jaar. Castellio heftet een heel moderne en overtuigende manier van redeneren. In het tweede hoofdstuk van het tweede boek behandelt hij de leer van de Drie-eenheid in een samenspraak tussen Anonymus (Servet?, Castellio zelf?). Hij besluit zelf met: “Ik kan Athanasius niet verdedigen. Het zijn onuitlegbare onbegrijpelijkheden die merkwaardigerwijs de kerk binnengeslopen zijn sinds het tijdperk van de eenvoudige apostelen.” Castellio houdt zich aan de Apostolische Geloofsbelijdenis.

De remonstrant Reinier Telle (Regnerus Vitellius) vertaalde in 1614 Servets eerste boek over de Drie-eenheid met het doel om door publicatie de vooroordelen tegen Servet weg te nemen. Hij liet het eerst zien aan Episcopius. Deze ontraadde publicatie met klem: “Het is een schadelijk en gevaarlijk boek en reets van de heele weereelt verworpen en veroordeelt.” Telle besloot publicatie uit te stellen. Het boek werd pas in 1620 gepubliceerd, na zijn dood, toen de Remonstranten al veroordeeld waren door de Dordtse synode.

Er zijn nog steeds slachtoffers van godsdienstige vervolgingen en dezelfde argumenten die de tegenstanders van Servet's executie gebruikten kunnen nog steeds gebruikt worden.

Servet is en blijft actueel, als “ Our 16th Century Contemporary.”

“

Reis naar Jeruzalem in november 2011

Ari van Buren (URI)

Bart ten Broek (URI), Ari van Buuren (URI) en Annelies Trenning (IARF) gingen op uitnodiging van Abraham de Kruijf en zijn vredesinitiatief Peace Will Come. Why Not Now? (PWCWNN) naar Israel en Palestina . Na lang overleg met Abraham de Kruijf betuigden IARF, URI en WCRP in augustus 2011 sympathie met zijn vredesinitiatief.

Ook zijn Bart ten Broek, Ari van Buuren en Annelies Trenning ingegaan op Abraham's verzoek om met hem een delegatiereis te maken naar Israel en Palestina. We reisden op persoonlijke titel.

Het presenteren van de PWCWNN-Declaration was hoofd-doelstelling van de reis. Dankzij Abraham's ginds opgebouwde contacten hadden wij vele interessante ontmoetingen. Daarnaast achtten Bart, Annelies en ik contact met de grassroots essentieel. Deze reis heeft diepe indruk op ons gemaakt. Tegenstrijdige gevoelens kwamen bij ons op. Machteloos voelden we ons bij het waarnemen van angst, haat, woede, macht of eigenbelang. Tegelijk werden we meegenomen van verwonding naar verwondering bij de ontmoetingen met bruggenbouwers in Israel en in Palestina.

Ontmoeting met Shlomo Alon

Met Shlomo hebben we een werklunch. Op 5 augustus 2011 had er

een ontmoeting plaats gevonden in Amsterdam van Shlomo, Abraham, Bart en Ari. Shlomo vraagt nu naar mijn teleurstelling: die is er, juist vanwege vele toezeggingen op 5 augustus. Hij verwijst ons naar Yehuda Stolov en zijn Interfaith Encounter Association met vele contactgroepen. IEA heeft een nieuw project gericht op leiders, het Jeuzalem Hebron Religious Leaders

Forum, gesteund door IARF. Daarnaast blijft uitwisseling op grassroots-niveau essentieel. Shlomo is het eens met een twee-staten-oplossing en Jeruzalem als dubbele hoofdstad. Daartoe is een 'comprehensive approach' nodig. In 1993 kwamen de Oslo-akkoorden tussen Israel en de PLO tot stand. In 1995 werd Rabin vermoord en vonden aanslagen door Palestijnen plaats. Er is 'koude' vrede met Egypte en Jordanië. Hoe zal de uitslag van Egyptische verkiezingen zijn? Er is ook vrede nodig met Libanon en Syrië. Van Iran gaat veel dreiging uit. Voor Israel tellen veilige grenzen: security en recognition (door Hamas). De UN is niet in staat conflicten op te lossen. 'Mapping the situation' is essentieel, en het realiseren van social justice. De PWCWNN-Declaration vindt Shlomo zeer ympathiek, maar nogal optimistisch. Opperrabbijn Yona Metzger wordt door ultra-orthodoxe joden niet geaccepteerd. Ter plekke probeert Shlomo telefonisch te bemiddelen voor een afspraak met Metzger. Er is meer tijd voor een proces en evt. ondertekening nodig. In die zin is Shlomo het eens met het voorstel van Canon Naoud.

Ontmoeting met dr. Yehuda Stolov en een IEA-Encountergroep

In de IARF-Nieuwsbrief 42 van oktober 2011 staat het artikel 'Mijn weg naar Vrede in het Heilige Land' van Dr. Yehuda Stolov, o.a. over de

Interfaith Encounter Association. Er blijken reeds een 40-tal dialooggroepen te zijn! Vanavond zijn we te gast bij een IEA-groep. En er is ook al een groep van het Jerusalem Hebron Religious Leaders Forum gestart. Het gaat Yehuda om: 'building the connections between the communicators'. Vanuit de grassroots werkt dit complementair, kunnen er 'agreements' komen. Soms gaat het niet gemakkelijk tussen joden en moslims, bijvoorbeeld in Hebron. Nodig is het om van scepticisme tot

nieuwsgierigheid naar elkaar te komen. Dan ontstaat een religieus in plaats van politiek gesprek. Dit leidt tot betere relaties. Yehuda acht een ééndagse meeting van religieuze leiders en 'interfaith activists of the grassroots' zinnig. Zulke ontmoetingen zouden uitgebouwd kunnen worden.

Vervolgens gaan we naar het huis van de Jungiaanse therapeut Prof. Henry Abramovitch, waar de Encountergroep bijeen komt. We treffen verschillende groepsleden: joden, christenen en moslims. Aanwezig is

ook de Nederlandse Franciscan Louis Bohte, met wie we 23 november in Bethlehem een afspraak hebben. Een moslim uit Oost-Jeruzalem vertelt dat wegens de intifada de universiteit gesloten werd. Soera 13 komt ter sprake, waarin God zegt: 'Wij hebben jullie tot volkeren en stammen gemaakt opdat jullie elkaar zouden kennen.'

Sjeik Muhammad Ahmad Hussein de Groot Moefi van Jeruzalem

Wij hebben een afspraak bij Sheich Mohammad Ahmad Husein: Groot Mufti van Jeruzalem en Palestina. Abraham bezocht de Sheich reeds eerder met positief resultaat. Zijn kantoor staat in Ramallah dichtbij de

verbijsterende Muur.

Gaandeweg de presentatie door Abraham van de – sinds zijn vorige bezoek gewijzigde PWCWNN-Declaration - wordt het gesprek moeizamer. De Sjeik verklaart zich akkoord met de hoofdlijnen der Declaration. Détails vindt hij niet correct: zo is 'evenworthy' een politiek punt. De thans erin staande citaten op rij uit Torah, Bijbel en Koran bevallen hem niet. De Sheich acht de Declaration onbruikbaar voor de zaak van

de vrede. Niet religies of religieuze leiders maken vrede, maar de politiek. De eerste stap is het erkennen van de Palestijnse rechten op vrijheid en een eigen staat. Primair gaat het om justice. 'You are wasting your time', zegt de Sheich, 'go to Mr. Netanyahu and tell him all this'. Niettemin is de sfeer welwillend, wat extra blijkt als ik aanhaak bij het Soemoed-programma in Bethlehem (zie IARF-Nieuwsbrief 42). Soemoed is de Palestijnse fierheid, 'Zivildcourage'. De droom van Abraham betreffende ondertekening door de Chief Rabbi en Groot Mufti tezamen zal dus niet vervuld worden. Wel hopen we nog door de Opperrabbijn ontvangen te worden. De strategie zal bijgesteld moeten worden. Het contact met de grassroots is voor Bart, Annelies en mij vanuit IARF en URI fundamenteel. Daarom wilden wij van meet af aan naast de door Abraham beoogde contacten op hoog politiek en religieus

niveau ook contact met Shlomo Alon , Yehuda Stolov, Toine van Teeffelen en Louis Bohte (Bethlehem), en Taleb Al-Harithi (Hebron).

Bij de PLO The Popular National Conference in Jerusalem

We melden ons in Ramallah bij Dr. Hanna Issa. Daarna vertrekken we voor het ons toegezegde bezoek bij een bijzondere schrijver, tevens adviseur van President Abbas voor islamitische en christelijke zaken in Jeruzalem. Onder escorte van een politieauto belanden we bij een fraai pand, omringd met Palestijnse vlaggen en veiligheidsmensen. Boven worden we met égards ontvangen in een chique kamer door een keur aan mensen: alsof we een topdelegatie zijn. Er zijn moslims en christenen aanwezig, ook vrouwen met en zonder hoofddoek. Othman Abdallah Abou Gharbieh, Secretaris-Generaal van de PLO The Popular National Conference for Jerusalem spreekt ons uitvoerig toe. Hij noemt 'coexistence' een substantieel onderdeel van de wortels der Palestijnse cultuur. 'Het gaat om tolerantie en gelijkwaardigheid onder de

verschillende geloven. Het grote obstakel is de bezetting door Israël. Er worden sektarische en racistische conflicten gecreëerd. Palestina en Jeruzalem vormen de bakermat van de monotheïstisch religies.

Er was respect voor de religieuze privacy. De bezetters zijn schuldig! Er vindt gevaarlijke etnische zuivering plaats. Israël wil de christenen wel kwijt, hun waardigheid wordt geschoffeed. Men wordt zo gedwongen te emigreren. In de bakermat van het christendom neemt het aantal christenen af. Men speelt vaker christelijke

groepen en sektes tegen elkaar uit. Zo is de status quo rond de Kerk der Annunciatie in Nazareth en de Heilige Grafkerk verbroken.

Hoe kun je echter tot co-existentie komen als de een bezetter is en de ander bezet wordt?

Voortdurend vindt manipulatie rond en agressie tegen kerken en moskeeën plaats. Op de Tempelberg wonende gezinnen worden als in een getto beroofd van hun vrijheid. De Israëli's houden alles onder controle. In feite zijn moslims 'banned'; na 17 of 20 uur mogen ze niet naar het belangrijke nachtelijk gebed. De niet ongevaarlijke Israelische

opgravingen naar de zogenaamde H.Tempel onder de Al Aqsa-Moskee en de Rotskoepel zijn moslims een doorn in het oog.

Op allerlei gebied: educatie, gezondheidszorg en werk vinden schendingen van de humaniteit plaats. Voor Israëli's is er een drugsverbod, niet voor Arabieren. De bouw van 'settlements' rond (Oost-) Jeruzalem in het kader van 'Judaïsation' gaat maar door; Palestijnse huizen worden afgebroken, de belastingen op huizen worden verhoogd.' Een christelijk spreker vult aan: 'Wij willen ons door God laten inspireren. Het kan niet samengaan: peace talks en daarnaast bulldozers, die alles omkeren. Wij beogen co-existentie van twee staten. November 1988 werd de Palestijnse Staat uitgeroepen onder verwijzing naar VN-Resolutie 181 uit 1947. Onlangs kondigde Israel bij monde van Netanjahoe en Liebermann aan duizenden huizen te willen bouwen op de Westbank, wat helemaal tegen een Palestijnse staat gericht is. Thans willen we aanvaarding door de VN van onze Palestijnse staat met Jeruzalem als hoofdstad van twee staten en als spirituele hoofdstad.

De respectvolle interreligieuze dialoog is belangrijk. Voor Jezus Christus is gerechtigheid de basis van alles. Bethlehem is gescheiden van Jeruzalem, wat ons vernedert. Hele generaties in de Gazastrip mochten nooit de Westbank en de christelijke heilige plaatsen bezoeken. ' Tenslotte vraag ik (AvB) wat wij als interreligieuze delegatie zouden kunnen betekenen of doen. De secretaris-generaal wil ons geen adviezen geven: 'Het gaat om het openen van de horizon van dialoog aan de basis, gefundeerd in vrijheid en gerechtigheid. Wij zijn machteloos en afhankelijk van het internationale forum. Nodig hebben wij internationale support ook van u, nu we opname van Palestina in de UN zoeken. Uw delegatie sprak over geweldloosheid. Dat wordt doorkruist door de agressie en anarchie aan de basis door de kolonisten. Het gaat kortom om co-existentie. Er is daarom een nieuwe Declaration nodig teneinde de bezetting te beëindigen.'

De secretaris-generaal verwijst ons naar het Ministerie van Waqf/Religieuze Zaken en haar Minister Al-Habbash. Abraham vraagt en krijgt van de secretaris-generaal van the Popular National Conference Jerusalem een aanbeveling voor zijn PWCWNN-

Declaration bij Minister Al-Habbash.

Deze delegatiereis met Abraham de Kruijf, originator van het PWCWNN-project was heel bijzonder. Zijn actieproject houdt onze volle sympathie en gaf onze reis kleur, door de velerlei ontmoetingen. Met de doelstelling en aanpak van PWCWNN kunnen we ons echter niet geheel identificeren. Actie aan de top is niet wat onze interreligieuze organisaties beogen. Wij werken voornamelijk op grassroots-niveau. Op die wijze worden reeds lang ook in Israel en Palestina sporen getrokken. Geïnspireerd door onze delegatiereis willen we dat intensiveren. Het plan een internationale Coöperation Circle volgens URI-model te starten, lijkt een heel goede en voor de hand liggende volgende stap. Een werktitel hiervoor zou PIN (Palestina – Israël – Nederland) kunnen zijn. Waar mogelijk en nodig kunnen IARF, URI en WCRP samenwerken met PWCWNN.

Open Colleges april - mei 2012: The Spirit of Nonviolent Peace building in the Theologies of World Religions

Doopsgezind Seminarium , VU Faculteit Godgeleerdheid

The relation of religion and violence is ambivalent, to say the least. In many conflicts - regional as well as global - religion seems to play a role: it provides a group identity, it orients moral behavior in telling its members what is good and what is bad. In its

fundamentalist variations religions tend to call for a fight against the „evil“. - Mass media usually show the violent results.

Is this a misuse of religion - for political, economic, and ideological reasons? This series of lectures intends to make visible the *non-violent* peace-building potential within world religions. The underlying assumption is: Hinduism, Buddhism, Judaism, Christianity and Islam carry within their beliefs and (hi-)stories roots for a spirit of non-violence and peaceful coexistence. Can these roots be lifted up for peace-building and non-violent conflict resolution?

Experts in Hinduism, Buddhism, Judaism, Christianity, and Islam are invited to identify these sources and clarify the particular understanding of peace-building as well as discuss among each other.

Program:

Thursday, 05. April 2012, 13.30-15:15

Modern Hindus Reject Violence: Rabindranath Tagore and Mahatma Gandhi on the Use of Violence in Politics

Dr. Victor van Bijlert (lecturer Indian Religions)

Thursday, 12. April 2012, 13.30-15:15

The Concept of *Teshuvah* in Jewish Tradition as a Way Towards Reconciliation

Dr. Rachel Reedijk (Cultural Anthropologist, Amsterdam)

Thursday, 19. April 2012, 13.30-15:15

Nonviolence as the Central Theme of the New Testament - and the Historic Peace Churches

Prof. dr. Fernando Enns (hoogleraar Peace-Theology and Ethics, VU)

Thursday, 26. April 2012, 13.30-15:15

The Dao of Non-Violence: Mutual Interconnectedness as a Way to Peace in Chinese Buddhism

Prof. dr. André van der Braak (bijzonder hoogleraar Boeddhistische Filosofie, VU)

Thursday, 03. May 2012, 13.30-15:15

'The Importance of Religious Communication for Peace in Islam'

Dr. Mohammed Ajouaou (universitair docent Islam, VU)

Tuesday, 15. May 2012, 13.30-15:15

Panel Discussion with all Participating Lecturers

*Moderation: Prof. dr. Willie van der Merwe (hoogleraar
Godsdienstwijsbegeerte, VU)*

Format: 45 min lecture followed by 45 min discussion with audience.

Language: English, Dutch is possible. Location: VU Vrije Universiteit

Amsterdam. More information and registration: seminarium@ads.nl

020-6230914. The lectures will be published afterwards in English and possibly also in Dutch

Is God in de hersenen?

Dr Douglas Fields, The Huffington Post, 5 maart 2012

Twee weken geleden woonde ik in Tel Aviv een gala-bijeenkomst bij van neurowetenschappers uit de hele wereld, waaronder drie Nobelprijswinnaars, bedrijfsleiders, rijke geldschietters en politici, waaronder de Israëlische president Shimon Peres. Na zijn inleidende toespraak over wetenschap en onderwijs in Israël ging de president zitten om met aandacht te luisteren naar drie Nobelprijswinnaars, die op het podium vragen beantwoordden over hun hersenonderzoek. Aan het einde van het programma vroeg de discussielieder beleefd aan de president of hij ook nog een vraag had. Deze stond op, greep de draadloze microfoon en vroeg voor een publiek van misschien wel 800 mensen aan de Nobelprijswinnaars: "Kun je God zien in de hersenen?" Er viel een ongemakkelijke stilte toen de Nobelprijswinnaars à l'improviste probeerden de vraag van een passend commentaar te voorzien. Ze worstelden om naar woorden te zoeken in een poging om weer voet aan de grond te krijgen bij hun eigen veilige en vertrouwde punten.

Religie en wetenschap woden zelden gemengd, behalve in confrontaties. Dit gespannen moment werd versterkt door de locatie: Israël, door de eeuwen heen een broeinest van religieuze conflicten, en de Joodse staat, die nu voor de afgrond staat van het lanceren van een

aanval op nucleaire installaties in het islamitische Iran.
Welke God? De christelijke? De Joodse? De Moslim? De Hindoe God? Het God-gen misschien? Er is geen God - althans niet in de wetenschap. Het moment ging langzaam voorbij als een ongewenste geur. Maar twee weken later, na al de vragen die ik hoorde van de internationaal bekende wetenschappers in weken-lange vergaderingen komt deze vraag bij me naar voren als de enige die ik me nog herinner. Op dat moment leek het pijnlijk naïef, maar in werkelijkheid is het een brede, diepe en gedurfde vraag. "Kun je God zien in de hersenen?"

Dr Fields is neuro-bioloog en auteur van het boek *The Other Brain*.

Martha Nussbaum: een nieuwe benadering in de filosofie

At Ipenburg

De Amerikaanse filosofe Martha Nussbaum (1947) is een van de meest bekende filosofen van deze tijd. Ze ontving in Nederland eredoctoraten van zowel het ISS in Den Haag als van de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht. Ze is van huis uit classica, maar kreeg binnen de studie van de oude talen weinig ruimte voor fundamentele vragen.

Klassieke filosofen als Aristoteles en Seneca blijven haar grote bron van inspiratie, evenals Griekse dramaschrijvers als Euripides. Ze is wars van grote, abstracte systemen over “de” mens, en “de” staat. Dit abstraheren verwijt ze Plato en diens volgelingen. Ook Kant verwijt ze een te grote mate van abstractie. Het moet steeds om concrete mensen in een concrete situatie gaan. Mensen hebben het warm of koud, kunnen ziek zijn of gezond, hebben te maken met allerlei dilemma's in hun leven. Er is heroiek en er is een tragisch

element in het leven van elke mens. Ze pleit hartstochtelijk voor erkenning van menselijke emoties in de filosofie en in de samenleving.

“De” mens bestaat niet, stelt ze. Er zijn allerlei soorten mensen, zakenmensen, politici, vluchtelingen, vrouwen, homo's, bankiers, gehandicapten, gekleurden, misdadigers, kinderen. Mensen zijn verschillend. We zijn het zelf die verschillende mensen. We waren, zijn of worden zelf kind, scholier, vrijgezel, ouder, misschien met de een of andere handicap begiftigd, of al oud. Ieder heeft recht op dezelfde

kansen. Mensen hebben, waar hun wieg ook stond, een aangeboren waardigheid, en recht op leven, op gezondheid, op persoonlijke ontwikkeling, op de ontwikkeling van hun menselijke relaties, op spel, de politiek, de ontwikkeling van emotionele kwaliteiten. Mensen gaan met elkaar relaties aan in liefde om een wereld te creëren, die zo goed is als die kan zijn.

Je kunt niet alle opties tegelijk realiseren. Je wilt een goede moeder of vader zijn, maar tegelijk een goed werknemer zijn. Op een avond is er een belangrijke vergadering, die je voorziet en tegelijkertijd speelt je dochter die avond in het schooltoneel. Hoe neem je de juiste beslissing? Dit is onmogelijk. Veel aspecten voor een goed leven heb je niet onder je controle. De tragedie treft je juist wanneer je goed probeert te leven. Juist wanneer je erg betrokken bent ervaar je de wereld op een pijnlijke manier. Wanneer je nooit iemand je vertrouwen of je liefde geeft dan doet het je ook geen pijn wanneer iets niet goed gaat in een relatie. Emoties geven informatie over de wereld en we stellen ermee vast welk belang die zaken en personen voor ons hebben. Ze zijn op iets gericht. Bij hoop zie je jezelf of iemand van wie je houdt als iemand die in een onzekere situatie zit, maar er is een grote kans op een goede afloop. Bij verdriet ervaar je dat je iemand kwijt bent. Die kwetsbaarheid door onze afhankelijkheid van anderen en van de omgeving maakt ons menselijk. Daardoor is ook mededogen mogelijk.

Capabilities benadering

Nussbaum ontwikkelde, samen met de econoom en Nobelprijswinnaar Amartya Sen de mogelijkheden (“capabilities”) benadering in de ontwikkelingseconomie. Niet het bruto nationaal product is de behaaglijkste indicator voor de ontwikkeling van een land, maar wat concrete mensen in een gegeven situatie werkelijk kunnen doen, zoals de mogelijkheid (capability) hebben om oud te worden, om deel te kunnen nemen aan het economisch verkeer, aan onderwijs of aan de politiek. Het begrip armoede krijgt hierdoor ineens een andere betekenis, namelijk dat je deze (fundamentele) mogelijkheden in meer of mindere mate ontnomen zijn. Ze bekeerde zich tot het jodendom. Ze stelt dat het jodendom geen Hiernamaals kent en dat men daarom alle energie moet steken om het leven van de mensen hier op aarde te verbeteren. In 2008 publiceerde ze het boek *Liberty of Conscience: In*

Defense of America's Tradition of Religious Equality, een hartstochtelijk pleidooi voor de fundamentele waarden van gewetens- en godsdienstvrijheid die aan de basis lagen van de Amerikaanse staat en de grondwet. Religieuze verschillen dienen met respect te worden bejegend en de menselijke diversiteit, ook wat betreft godsdienstige uitingen, erkend. Er zijn aanwijzingen dat dit erfgoed bedreigd wordt. Er is in de VS nu een prominente aanwezigheid van een bepaald type christendom. Dit geeft de suggestie dat burgers die andere religieuze overtuigingen aanhangen of die geen geloof hebben een mindere waarde hebben. Andere mensen proberen de invloed van religie in het openbare leven juist te beperken en doen dat op een manier die zelf onevenwichtig en oneerlijk is. Dergelijke partijdige inspanningen, stelt Nussbaum, zijn in strijd met de geest van de Amerikaanse Grondwet.

Ook voor de Nederlandse situatie zou een intensieve studie naar de grondwaarden van ons poilliteke systeem en of deze grondwaarden bedreigd worden en in welke mate zeer relevant zijn.

Recente boeken van Martha Nussbaum:

Upheavals of Thought: The Intelligence of Emotions, 2001 (Nederlandse vertaling: Oplevingen van het Denken. Over de menselijke emoties, Ambo, 2004)

Hiding From Humanity: Disgust, Shame, and the Law. 2004)

Animal Rights: Current Debates and New Directions (editor samen met Cass Sunstein (2004)

Frontiers of Justice: Disability, Nationality, Species Membership, 2005

Liberty of Conscience: The Attack on America's Tradition of Religious Equality, 2007)

Not For Profit: Why Democracy Needs the Humanities, 2010 (Ned. vertaling 2011: Niet voor de winst, Waarom de democratie de geesteswetenschappen nodig heeft)

Videocollege over Martha Nussbaum van Prof. dr. Joep Dohmen:

<http://tinyurl.com/7ha3uwf>

De Mezquita en de Aya Sophia gaan een verbond aan – een droom?

IARF Nederland stuurde naar zijn leden en naar belangstellenden een Nieuwsjaarskaart met daarop een foto van de vloer van de Aya Sophia in Istanboel in Turkije en een fragment van het plafond van de Mezquita van Córdoba, Spanje. Zowel de Mezquita in Córdoba als de Aya Sophia in Istanboel zijn werelderfgoed. Beide gebouwen trekken jaarlijks miljoenen bezoekers van over de hele wereld en van elke religie of levensovertuiging. Er gaat een intense kracht van de gebouwen uit en ze werken sterk op onze verbeelding.

In 756 werd Córdoba de hoofdstad van het Emiraat Córdoba, na verdrijving van de Visigotische heersers. De emirs heersten over heel Andalusië, Al-Andalus, het land van de Vandalen. Het rijk strekte zich uit over het grootste deel van het huidige Spanje, Portugal, Marokko, Algerië, Tunis en een deel van Libië regeerde. De stad Córdoba wedijverde in pracht en praal met Bagdad, de hoofdstad van het Kalifaat, en van het Arabische rijk. Alhoewel de Omajaden joden en christenen een aantal beperkingen oplegden in de uitoefening van hun religie heerste er over het algemeen een grote mate van vrijheid van religie. De beperkingen lagen vooral in het niet meer mogen luiden van kerkklokken, het actief bekeren van andersgelovigen en een verbod op het bouwen van nieuwe kerken of synagogen. Deze beperkingen hadden geen betrekking op het dagelijks leven en joden konden op hoge posities aangesteld worden binnen het bestuur van het Kalifaat en de taifa's (stadstaten).. In het jaar 1000 was Córdoba een van de grootste steden van de wereld met mogelijk toen al een miljoen inwoners. Het bezat een grofte bibliotheek met 400.000 delen. Het was een van de belangrijkste economische, financiële, wetenschappelijke en culturele centra van de wereld. De Mezquita, Spaans voor de moskee, werd gebouwd op een plek waar eerst een Romeinse tempel en daarna een Visigothische kerk stonden. In 785 begon Abd ar-Rahman I met de bouw van de Grote Moskee, die twee eeuwen later, en na verscheidene uitbreidingen, een meesterwerk van

de klassieke islamitische architectuur werd. Eerst werd dit vierkante gebouw met zijden

van 70 meter en een oppervlak van ca. 5000 m² naar islamitische traditie gevormd door een rechthoek in de breedte, met daarvoor een voorportaal, ook in de breedte. De zuilenzaal bevat elf beuken met bogen die haaks op de qibla muur, die de gebedsrichting aangeeft, staan. De ruimte is onderverdeeld in twaalf traveeën die op 110 hergebruikte antieke of West-Gotische zuilen rusten. Bij de komst van emir Abd ar-Rahman II (822-852) kwam de eerste uitbreiding tot stand, waarmee het aantal zuilen in de zuilenzaal toenam tot 200. Bij deze operatie, die tussen 832 en 848 plaatsvond, werd de ruimte verdubbeld. Zestig jaar later vond een tweede uitbreiding plaats onder Abd ar-Rahman III (912-961), die zich in 929 tot kalief had

uitgeroepen. De uitbreiding was weer naar het zuidoosten en langs de hof verrees een vierhoekige minaret van 34 m hoog. Vlak daarna, onder Hakam II (961-976), begon men weer te bouwen. Onder deze kalief kreeg het monument vrijwel het aanzien dat het tot nu nog steeds heeft.

De gebedszaal kreeg een langwerpige vorm en is niet langer breder dan lang: hij is nog steeds 70 m breed, maar is nu 115 m lang en telt maar liefst 320 zuilen. Ferdinand III, koning van Castilië en Leon veroverde de stad in 1236. Deze bouwde in de moskee een Middeleeuwse kerk. Het hele gebouw heeft nu zowel islamitische als christelijke kenmerken. Sinds 1984 staat het gebouw en het hele centrum van de stad op de werelderfgoedlijst van de UNESCO.

Constantinopel werd in 333 gesticht en werd de hoofdstad van het Romeinse Rijk. De Aya Sophia (Hagia Sophia, de Heilige Wijsheid) werd in Constantinopel, het tweede Rome, het huidige Istanboel, gebouwd in 538 door keizer Justinianus I (527-565). De kerk was zo wonderbaarlijk gebouwd met een enorme koepel die leek te zweven,

alsof engelen die droegen, dat de keizer zou hebben uitgeroepen: Salomo, ik heb je overtroffen! De koepelconstructie was een bouwkundig hoogstandje. Deze koepelvorm werd daarna vele malen als model gebruikt voor zowel voor kerken als moskeeën. Na 1453, de verovering van Constantinopel door Mehmet I, werd het een moskee en kreeg het minaretten. De Byzantijnse muurschilderingen en mozaïeken werden met een dikke pleisterlaag bedekt. In 1934 werd het door Atatürk tot museum bestemd. De oude muurschilderingen en mozaïeken werden opnieuw zichtbaar gemaakt.

De christenen geven de Mezquita terug aan de moslims voor gebruik of medegebruik als moskee en de moslims geven de Aya Sophia terug aan de christenen voor gebruik als basiliek. Bij de officiële herinwijdingen zijn alle regeringsleiders en de leiders van alle religies en levensbeschouwingen uitgenodigd. Vrede voor altijd. Een onmogelijke droom:?

Contact IARF Nederland met het Apostolisch Genootschap

IARF Nederland is actief op zoek naar geloofsgemeenschappen en levensbeschouwingen die zich bij IARF willen aansluiten. Woensdag 14 maart werd onze voorzitter Dr At Ipenburg uitgenodigd door het Apostolisch Genootschap in Baarn om een toelichting te geven op zijn verzoek aan het Genootschap om lid te worden van de IARF. Hij had een gesprek met de Opziener (het equivalent van een Bisschop) en de communicatieadviseur. De Opziener zal aan het Bestuur van het Genootschap voostellen om een Apostolische jongere naar IARF Nederland af te vaardigen. Deze zal een concreet project gaan uitvoeren, samen met andere jongeren. IARF Nederland wil de jongeren van een budget voorzien om een project gericht op interreigiieuze ontmoeting gericht op jongeren van de grond te krijgen. Dit wordt dan na een jaar geëvalueerd.

Het Apostolisch Genootschap is een vrijzinnige geloofsgemeenschap met meer dan 23.000 leden, tachtig plaatselijke gemeenschappen

opgedeeld in negen districten. Aan het hoofd staat een Apostel, bijgestaan door twee Opzieners. Er zijn vijf buitenlandse gemeenschappen, namelijk in Zuid-Afrika, Australië, Zwitserland, de VS en Canada.

Voor meer informatie zie de website: <http://www.apgen.nl/>

Mozaiek Jezus in de Aya Sophia te Istanboel, Turkije

Secularisme of religie?

Vragen van een Anglicaanse kanunnik bij de EU

(Uit: *The European Anglican*, 51, Autumn 2011, p 6)

Dr Gary Wilton is de vertegenwoordiger van de Aartsbisschop van Canterbury bij de EU en tevens kanunnik van de Holy Trinity kerk in Brussel. Hij stelt vragen bij de identiteit van de EU. Wat zijn onze gedeelde waarden? Wat maakt Europa Europa? Is Europa seculair of religieus?

Hij kreeg een uitnodiging van het Platform van Europarlementariërs voor Secularisme in de Politiek. Een uur later kreeg hij ook nog een uitnodiging van christelijke Europarlementariërs, die maandelijks een Prayer Breakfast, een gebedsdienst met ontbijt, organiseren. Hij was aanwezig bij het Platform, waarbij het hem opviel dat iedereen daar voortdurend sprak over religie en niet over secularisme. Het Platform protesteerde tegen het feit dat ze geen uitnodiging had gekregen voor de Jaarlijkse Top van de President van de Europese Commissie, de President van de Raad en die van het Europese Parlement met de Europese godsdienstige leiders. Deze bijeenkomst vond plaats op 30 mei 2011 en het onderwerp was: Partnerschap voor democratie en gedeelde welvaart: een gemeenschappelijke bereidheid om democratische rechten en vrijheden te bevorderen. Twintig religieuze leiders waren aanwezig, waaronder joden, christenen, moslims. Enkele weken later organiseerden de drie Presidenten een soortgelijke bijeenkomst voor leiders van seculaire en niet-religieuze organisaties. Het debat gaat over of de EU überhaupt contacten moet hebben met religies. Anderen stellen daarentegen dat secularisme betekent dat de staat neutraal is en dat de EU mag praten met mensen om het even of die nu wel of geen religie hebben. Vanuit EU perspectief lijkt het niet zinvol om een debat voor te zitten tussen secularisten en vertegenwoordigers van religies. Daar is de EU niet voor. Dus spreekt de EU apart met de seculaire organisaties en met de religies. Maar dat is ook controversieel. Maar mag een religieus persoon dan wel over secularisme praten? En omgekeerd? Maar Europa is allebei zowel religieus als seculair. Het debat wordt voortgezet!

Interessante links

TED Talk

Dr Yehuda Stolov gelooft dat vrede in het Midden-Oosten echt heel eenvoudig is als we ons richten op onze gemeenschappelijke punten van ons geloof in plaats van op dat wat ons scheidt.

<http://www.youtube.com/watch?v=Vsf3MQ8H5-I>

Nieuws over godsdienstvrijheid

- World-Wide Religious News: <http://wwrn.org/>
- IRFN - International Religious Freedom News (a project of the Becket Fund for Religious Liberty)
<http://becketinternational.wordpress.com/about-the-irfn/>
- IRLA news (The International Religious Liberty Association):
<http://irla.org/>
- Religion Dispatches: <http://www.religiondispatches.org/>

Onderzoekinstellingen die zich bezig houden met godsdienstvrijheid

- Religion and Human Rights (by Robert Traer, ex-General Secretary of IARF) : <http://religionhumanrights.com/index.htm>
- FORB Study Guide, University of Minnesota
<http://www1.umn.edu/humanrts/edumat/studyguides/religion.html>
- Religious Freedom Page, University of Virginia :
<http://religiousfreedom.lib.virginia.edu/>
- The Pew Forum - Religion & World Affairs :
<http://www.pewforum.org/>
- Hudson Institute - Center for Religious Freedom:
<http://crf.hudson.org/>

- Ontario Consultants on Religious Tolerance: <http://www.religioustolerance.org/>
- Central-European Religious Freedom Institute: <http://cerf-institute.org/>
- **Interfaith Explorer:** De helige teksten van de belangrijkste wereldreligies, ook verkrijgbaar als App voor uw smartphoone (met dank aan de Bahá'í): <http://bahairesearch.com/>

international association for

religious freedom

belief with integrity

VIGILANCE OVER THE HUMAN RIGHT TO FREEDOM OF BELIEF

De IARF is in 1900 opgericht met als doel om mensen te verenigen die zoeken naar “de zuivere religie en de volmaakte vrijheid.” IARF is nu een wereldwijde gemeenschap van organisaties, groepen en individuen met een verschillende godsdienstige of levens-beschouwelijke achtergrond. De IARF strijdt voor het fundamentele recht op godsdienstvrijheid en bevordert begrip en respect tussen mensen uit verschillende godsdienstige tradities. Er zijn afdelingen in: Bangladesh, Canada, Duitsland, India, Ierland, Japan, Nepal, Nederland, Pakistan, de Filippijnen, Sri Lanka, Thailand, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.

IARF Nederland

Secretariaat Paduaweg 65, 3734 GJ Den Dolder
tel: 030 2281777, e-mail: iarf-nlg.tre@xs4all.nl

Wordt lid! Maak € 30 over op rekening 9676 t.n.v.

Penningmeester IARF Nederlandse. Ledengroep, Amsterdam .

Ook giften zijn welkom. IARF Nederland heeft ANBI status. Giften zijn aftrekbaar voor de inkomstenbelasting.